

KOMMUNEØKONOMI

Håvard Moes 10 råd: – Et politisk ansvar – ta det!

Skal kommunene sitte igjen med ansvar for mer enn kun kultur og gressklipping, må det tas økonomiske grep nå, mener seniorrådgiver Håvard Moe i KS Konsulent.

Seniorrådgiver Håvard Moe i KS Konsulent mener kommunens utfordringer ikke kan løses med penger alene. Problemene går heller ikke over av seg selv. Foto: Skjermdump

Elin Svendsen

JOURNALIST

PUBLISERT 02.01.2026 - 11:24

– I dag sleper norske kommunedirektører politikerne etter seg, sier seniorrådgiver Håvard Moe i KS Konsulent.

Slik har det ikke alltid vært, ifølge Moe. Han burde vite. Seniorkonsulenten jobber med økonomiske analyser av kommunal tjenesteproduksjon, strategi, styring og planlegging. I over 25 år har han reist Kommune-Norge på kryss og tvers.

– For 25 år siden så opplevde jeg at politikerne gikk i front, mens rådmannen ga råd, sier Moe.

Seniorrådgiveren er dypt bekymret for det han mener å kunne se at skjer i kommunene nå.

– Det kan se ut som om politikerne sparker kommunedirektøren fordi de ikke liker kuttforslagene som legges fram. Jeg er spent på hvordan dette vil se ut til neste år, sier Moe.

LES OGSÅ

Refser politikerne for urealistiske budsjettforslag

«Skrekksenarioer»

Moe er ikke i tvil: Det haster med å få kommuneøkonomien på rett kjøl. Han har tidligere anslått at det vil stå

100 kommuner på Robek-lista i

2030 og skremt Kommune-Norge med tre framtidige «skrekksenarioer».

Worst case er at kommunene blir fratatt oppgaver, mener Moe.

– Hvis ikke kommunene fikser det, så må staten overta. Da sitter vi til slutt igjen med små kommuner med små oppgaver. Kommuner som er best på kultur og gressklipping, sier Moe.

På [Framsiktkonferansen](#) før jul presenterte han derfor 10 råd for å få en bærekraftig kommuneøkonomi (se faktaboks nederst i artikkelen).

Jeg blir mørkeredd når jeg begynner å lese økonomiplaner

Seniorrådgiver Håvard Moe i KS Konsulent

Det overordnede rådet er å tenke langsigktig. Ressurser må flyttes fra skole og oppvekst til pleie og omsorg og dagens drift må optimaliseres, er Moes klare budskap.

Det er særlig mangel på arbeidskraft som vil gjøre det nødvendig å tenke nytt, som å flytte innbyggerne nærmere tjenestene og at flere kommuner samarbeider om bygging av sykehjem.

– Hvor mange sykehjem skal kommunen bygge før de finner ut at de ikke har folk til å jobbe i dem? Du har brukere, men ikke ansatte, sier Moe.

LES OGSÅ

Utvider nettverk for kommuneøkonomi: – Viser alvoret i hvor vi er

Bred involvering

Han råder også kommunene til å lage langsiktige drifts- og investeringsplaner, det vil si planer 10–15 år fram i tid.

– Jeg blir mørkeredd når jeg begynner å lese økonomiplaner. De siste ti årene har det vært en ekstrem gjeldsvekst i kommunene, og flere kommuner planlegger for ytterligere investeringer de neste fire årene. Jeg har ikke klart å lese ut av økonomiplanene hvordan kommunene har tenkt å betale for dette etter 2029, sier Moe.

Han anbefaler bred involvering for å nå ut til innbyggere, politikere, tillitsvalgte og ansatte.

– Den som forstår «hvorfor» forstår også lettere «hvordan», mener Moe.

Samtidig er han tydelig på at det hviler et stort ansvar på politikerne.

– Dette er et politisk ansvar – ta det, lyder rådet fra Moe.

Han viser til at kommunedirektører rundt om i landet la fram forslag om å legge ned til sammen 80 skoler i fjor, men at politikerne kun sa ja til å legge ned 20 av disse.

– Bygg det politiske laget og samspillet med administrasjonen. Vanskelige saker er lite egnet for vedtak med 13 mot 12 stemmer, omkamper og politisk spissfindighet, sier Moe.

FAKTA

10 råd for å få en bærekraftig kommuneøkonomi

1. Skap forståelse (og aksepter!) endringsbehovet

2. Forstå (og aksepter!) demografiens betydning for budsjettet

3. Det er arbeidskraft som er (framtidens store) mangelvare - ikke penger

4. Bruk data - ikke magefølelsen

5. Lag langsiktige drifts- og investeringsplaner

6. Ha fokus på kostnadsdriveren i kommunal tjenesteproduksjon

7. Involver bredt - både innbyggere, politikere, tillitsvalgte og ansatte

8. Dette er politisk ansvar - ta det!

9. Bygg det politiske laget og samspillet med administrasjonen

10. Løft opp hva som er de langsiktige alternativene

^

Ansvarlig redaktør og administrerende direktør: Britt Sofie Hestvik

Nyhetsredaktør: Tone Sidsel Sanden **Politisk redaktør:** Agnar Kaarbø **Utviklingsredaktør:** Espen Andersen **Debattredaktør:** Ragnhild Sved **Markedsdirektør:** Fred Scharffenberg

Kommunal-Rapport.no er redigert på uavhengig grunnlag og etter de normer og regler som er nedfelt i Redaktørplakaten og Vær Varsom-plakaten.

Kontaktinformasjon:
Besøksadresse:
Boks 1940 Vika, 0125 Oslo
Haakon VIIIs gt. 9, 0161 Oslo
Tlf: 24 13 64 50

E-post:

redaksjon@kommunal-rapport.no

abonnement@kommunal-rapport.no